

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر
فصلنامه علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی

سال دوازدهم، شماره ی ۳۷

بهار ۱۳۹۱، صفحات ۱-۱۸

فریبا کرمی^۱

ارزیابی نسبی تکتونیک فعال با استفاده از روش‌های مورفومتری در حوضه‌های شمالی و شرقی کوه سهند

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۰۴/۱۶ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۹/۱۰/۲۳

چکیده

مطالعه تکتونیک فعال از نظر ارزیابی خطر زمین‌لرزه در نقاط مختلف اهمیت دارد، مخصوصاً در نواحی‌ای که میزان فعالیت تکتونیکی در هولوسن و پلیستوسن نسبتاً زیاد بوده است. هدف پژوهش حاضر، مقایسه فعالیت‌های تکتونیکی حوضه‌های شمالی و شرقی کوه سهند از طریق تحلیل‌های مورفومتری می‌باشد. شاخص‌های مورد استفاده در این پژوهش، نسبت پهنای کف دره به ارتفاع آن (Vf)، سینوسی جبهه کوهستان (Smf)، شیب طولی رودخانه (Sl)، عدم تقارن حوضه زهکشی (Af)، انتگرال هیپسومتری (Hi)، شکل حوضه زهکشی (Bs) می‌باشند. نتایج حاصل از تحلیل‌های مورفومتری، به صورت شاخص نسبی فعالیت‌های تکتونیکی (Iat) بیان شده است. این شاخص فعالیت‌های زمین‌ساختی یک منطقه را در چهار طبقه فعالیت کم، متوسط، زیاد و بسیار زیاد نشان می‌دهد. برای برآورد تکتونیک فعال از نقشه‌های توپوگرافی ($۱:۲۵۰۰۰۰$ و $۱:۵۰۰۰۰$) و نقشه‌های زمین‌شناسی ($۱:۱۰۰۰۰$ و $۱:۲۵۰۰۰۰$) منطقه مورد مطالعه استفاده شد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که در حوضه‌های مورد مطالعه کوه سهند، حوضه‌های آبریز سعیدآبادچای، کلکانچای و آلمالوچای به طور نسبی دارای فعالیت‌های تکتونیکی زیاد هستند و حوضه‌های اوجانچای، اسب‌آبادچای و قرنقوچای، حرکات تکتونیکی متوسط دارند. فعالیت تکتونیکی حوضه‌های شمالی متأثر از گسل تبریز می‌باشد و حوضه‌های شرقی از گسل‌های فرعی منطقه تأثیر می‌پذیرند.

کلید واژه‌ها: تکتونیک فعال، روش‌های مورفومتری، شاخص‌های ژئومورفیک، حوضه‌های زهکشی، کوه سهند.